

Znamenja na nebu

V vseh časih so ljudje radi opazovali nebo in njegove spremembe. Iskali so neznane zvezde, začudeno so beležili repeticije, s strahom so pričakovali skrivnostna in tajinstvena znamenja. Repetice so pomenile nesrečo, severni sij prav tako ni obetal nič dobrega. Dandanes se ljudska pričakovanja in radovednost nista kaj dosti spremenila. Čeprav astrologi niso več edini tolmači neba in njegovega vpliva na človeka, ki je človek našel nove tajne veščto, in nove prikazni. Neznani letišči predmeti (NLP ali bolj mednarodno UFO) tudi danes burijo duhove in ugibanja o umnih bitjih v vesolju in njihovih načrtih za možna izkrcanja na našem planetu ...

Niso pa danes le umetni neznani predmeti tisti, ki lahko vzbujajo strahove in fantazijo zemljanov. Pred kratkim smo brali, da so ameriški astronomi ugotovili nedavni mimohod malega nebesnega telesa - asteroida, ki je letel kakih osem stotisoč km od zemlje, kar je za astronomske pojme relativno blizu. Kar pa je še huje, je dejstvo, da so to ugotovili pravzaprav že prepozno in s tem dokazali, da ne morejo pravočasno napovedati takih malo zaželenih obiskov. S tem pa tudi — in predvsem — ne preventivno preprečiti možne kozmične katastrofe! Znano je namreč, da so pred desetimi milijoni let taki kozmični »obiskovalci« že trčili ob naš planet in povzročili nemajhne spremembe. Pravi, da so na podoben način izginili gigantski dinozavri predpotopnih dob ...

V vesolju vlada že od nekaj velika harmonija, skladnost, ki pa seveda pozna (kot vsako pravilo) tudi izjeme. Že veliki astronom 16. stoletja Johann Kepler je lepo označil red v gibanju planetov s stavkom »Regulares esse motus planetarum«. Ta red vlada še danes in bo verjetno vladal še naslednje desetine milijonov let. Zato tudi ni neposredne nevarnosti, da bi se kdaj asteroid belil glave uradom civilne zaščite po državi ... Sicer pa ...

V naši književnosti je znana Bevkova zgodovinska trilogija z istoimenskim naslovom, ki govori o naši narodni usodi in borbi naših prednikov. Znamenja na nebu nam danes ne pomenijo preteklih strahov in bojazni pred bodočnostjo. Kaj bi nam pa vseeno lahko pokazala taka znamenja na nebu našega današnjega zamejskega trenutka? Bomo prišli ali ne do zvezdne zaščite? Bo minister za deželna vprašanja popravil in izboljšal prvotno

dalje na 2. strani ■

Pred deželnim kongresom Slovenske skupnosti

V nedeljo, 7. maja, bo v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu 6. deželni kongres Slovenske skupnosti. Nanj so vabljeni ne le delegati, izvoljeni na pokrajinskih kongresih na Tržaškem in Gorisškem, temveč vsi, ki jim je pri srcu samostojna pot Slovencev tudi v politiki.

O pripravah na kongres, a tudi o drugih perečih vprašanjih, je v četrtek, 27. aprila, razpravljalo deželno tajništvo Ssk na seji, ki jo je v Nabrežini vodil deželni tajnik Ivo Jevnikar. Vodstvo Ssk je takrat med drugim sklenilo, da uradno pristopi k protestni manifestaciji proti izgradnji sinhrotrona pri Bazovici. Nadalje je izrazilo zaskrbljenost zaradi predlogov o takih spremembah zakonskega besedila o obmejnih področjih, ki bi izvotlile njegovo vsebino, oškodovale pa bi tudi slovensko manjšino v Italiji in italijansko manjšino v Jugoslaviji.

O dveh ta trenutek zelo aktualnih vprašanjih — novostih v zvezi z zaščitnim zakonom in pripravah na evropske volitve — pa je deželno tajništvo Ssk spregovorilo na odmevni tiskovni konferenci v Trstu v soboto, 29. aprila.

Kot je poudaril deželni tajnik Ivo Jevnikar, je osnutek vsebine zaščitnega zakona, ki ga je pripravil minister Maccanico,

dalje na 3. strani ■

V nedeljo, 7. maja, bo v občinskem gledališču »France Prešeren« v Boljuncu ob 9. uri

6. DEŽELNI KONGRES SLOVENSKE SKUPNOSTI

Dnevni red:

- »Zdravljica« v izvedbi zbora PD Mačkolje
- pozdrav deželnega predsednika Ssk
- izvolitev predsedstva kongresa in volilne komisije
- pozdrav predsednika krajevne sekcije Ssk
- poročilo deželnega tajnika Ssk
- pozdrav domačega župana
- pozdravi delegacij in gostov
- podelitev odličij Slovenske skupnosti
- spremembe deželnega statuta Ssk in potrditev dopolnil deželnega statuta Mladinske sekcije Ssk
- premor za kosilo in začetek volitev za deželni svet, deželni nadzorni odbor in deželno razsodišče
- poročila, posegi in splošna razprava
- volitve deželnega tajništva, tajnika, predsednika, podtajnika in podpredsednika

Ne damo se stisniti v kot

V zadnjem času tudi v deželi Furlaniji Julijski krajini postajajo čedalje bolj glasne razne naravovarstvene organizacije in združenja ter skušajo vplivati na vse tiste dejavnike, od katerih je odvisna ohranitev naravnega okolja. Omenjene organizacije in združenja imajo, kot kaže vsakdanja praksa, nekaj uspeha, kadar gre za manjše posege v naravno okolje, povsem pa odpovedo, kadar je govora o velikih posegih, ki pomenijo korenite spremembe v naravnem okolju in rušenje njegovega ravnovesja.

Te organizacije in združenja so na primer dvignila roke pred posegi, kot so na Tržaškem gradnja avtoceste do tržaškega pristanišča, ki je popolnoma izmaličila naravno podobo velikega dela Brega in Krasa s posledicami, ki jih zdaj še ne moremo predvidevati. Nemočna so dalje, kot se zdi,

dalje na 2. strani ■

Na Oberdanovem trgu, kjer je tudi palača deželnega sveta Furlanije Julijske krajine, je bila v sredo, 3. t.m., manifestacija, na kateri je prišlo zelo jasno do izraza nasprotovanje namestitvi sinhrotrona v neposredni bližini Bazovice. Za drugačno lokacijo so neposredno prizadeto prebivalstvo Bazovice in slovensko prebivalstvo na splošno ter ljubitelji narave. Govorniki, med njimi pokrajinski tajnik Ssk Harej, predsednik Mladinske sekcije Ssk Slobec in komunistični senator Spetič, so obrazložili razloge, zaradi katerih se zavzemajo, naj se sinhrotron namesti znotraj Raziskovalnega področja pri Padričah.

Delegacijo zborovalcev je sprejel predsednik deželnega vlada Biasutti, medtem ko je deželni svet ta dan razpravljalo o peticiji v zvezi s sinhrotronom.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 7. maja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Dedek in njegova harfa« (Joško Lukeš); 11.00 Nediški zvočnik; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Bojan Štih-Karel Desotvrič Kajuh: »Mati.« Družbena drama; 15.10 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 8. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Mal' položi dar domu na oltar«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Delovni profili; 12.40 Lovski zbor Doberdob; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Goriški razgledi; 15.00 Homer: »Odiseja.« Epska pesnitev; 15.15 Mladi in dermatolog; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 9. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Poezija pred opero; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Ko študent na rajžo gre; 12.40 Mešani zbor prosvetnega društva Mačkolje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Od Milj do Devina; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Dedek, izmisli si pravljico!«; 14.30 Iz Benečije; 15.00 Homer: »Odiseja.« Epska pesnitev; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Josip Stritar: »Pisma izgnanca«. Pripravi Boris Kralj; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 10. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Moja šola radiestezijske in bioterapije; 12.40 Moški zbor Vesna iz Križa; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Homer: »Odiseja.« Epska pesnitev; 15.15 Neopravičena ura; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Antologija slovenske violinske glasbe; 18.00 Kratke, izmišljene in druge zgodbe Bojana Štiha; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 11. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Trst, mesto znanosti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Glasbeni portret Urbana Kodra; 12.40 Mešani zbor Sv. Jernej z Opčin; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dvigljena zavesa; 15.00 Homer: »Odiseja.« Epska pesnitev; 15.15 Domača delavnica; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Partizanski pevski zbor iz Ljubljane in mešani zbor Primorec - Tabor iz Tretč in z Opčin; 18.00 »In exilium« — dekan Viktor Kos piše župnijsko kroniko; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 12. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz zaprepašene delavnice (Zorko Pelikan); 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Razvoj slovenskega poveljnega pesništva; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Od Milj do Devina; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Halo, kdo tam?; 15.00 Josip Kozak: »Beli macesen«; 15.15 Pogovori z Jožijem; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 13. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Pti, zanimivosti in lepote naše dežele; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Glas od Rezije«; 15.00 Sobotni razmislek; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 »Zamislil sem si stvar za gledališče ali potovanje skozi čas«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Rež. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Velika manifestacija v Pekingu

Kitajski univerzitetni študentje so v Pekingu brez nastopa varnostnih sil izpeljali veliko manifestacijo. Tuji opazovalci se sprašujejo, kako to, da oblasti niso posegle kljub hudim grožnjam in kljub pozivu vsedravnega vodstva vsem 10.000 partijskim odgovornim članom v prestolnici, naj nikakor ne dopustijo takšne manifestacije. Preden se je manifestacija končala, je vlada sporočila, da je pripravljena na dialog s študenti, vendar le preko uradnih študentskih organizacij, ki pa jih sedanje vodstvo ne priznava. Oblasti so izjavile, da razumejo željo mladih po demokraciji in boju zoper korupcijo, vendar ne morejo pristati na zahteve nekaterih, da bi komunisti izgubili vodilno vlogo in da bi prišlo v državi do novega kaosa kulturne revolucije.

Po enajstih dnevih študentskih manifestacij se je sprevid začel na univerzi Beida, iz katere je šlo kakih 4.000 mladih. Napotili so se na cesto Čangan, ki pelje preko Pekinga od vzhoda do zahoda. Spotoma so se študentom pridružili visokošolci z drugih univerz, vedno več pa je bilo tudi pekinških delavcev in drugih prebivalcev. Računajo, da je šlo v sprevidu 150.000 ljudi, na stotisoče drugih pa jim je ploskalo na cestah in trgih. Nepregledna množica se je zbrala na trgu Tiananmen. Ves promet je bil ustavljen. Policija ni bila oborožena in ni nikoli posegla. Sprevid je vsega trajal 12 ur, saj so študentje v morju rdečih zastav in transparentov prehodili 25 kilometrov mestnih ulic. Na koncu so se mirno razšli in se spet napotili na posamezne univerze.

Tudi v Italiji so obvezni varnostni pasovi

Dne 27. aprila so pričele veljati določbe v zvezi z avtomobilskimi varnostnimi pasovi. Ministrstvo za prevoze je objavilo vrsto pojasnil voznikom.

Vsa vozila, ki so bila registrirana po prvem januarju 1978, morajo biti opremljena z varnostnimi pasovi za osebe, ki sedijo na prednjih sedežih. Te morajo pasove uporabljati tudi med vožnjo po mestu. Pasovi morajo biti pritrjeni na treh mestih, omogočiti morajo uporabniku, da se prosto giblje, v primeru trčenja pa se mora vzmet blokirati, da lahko zadrži osebo na sedežu. Pasovi morajo biti opremljeni z etiketo, ki potrjuje, da je model uradno priznan.

Uporaba ni obvezna za pripadnike državne in občinske policije, za gasilce in za

osebje rešilcev, in sicer med službenimi vožnjami. Izvzete so tudi osebe, ki so nižje od 150 centimetrov ali višje od 190, in vsi tisti, ki jim zdravstveno stanje ne dopušča uporabe teh pasov. Vendar morajo imeti zdravniško potrdilo, ki ga izdaja krajevna zdravstvena komisija. V to skupino spadajo tudi nosečnice, ko bi pas lahko ogrozil plod. Zdravniško spričevalo izda v takem primeru ginekolog. Izvzeti so tudi otroci med desetim in dvanajstim letom, če so na zadnjih sedežih. Obveznost ne velja za otroke do desetega leta, ki se vozijo na zadnjih sedežih taksijev, vendar jih mora spremljati nekdo, ki ima vsaj 16 let.

Kar se tiče osebnih avtomobilov, si je treba za otroke, ki imajo manj kot štiri leta, omisliti posebne sedeže, ki so opremljeni s potrdilom o uradnem priznanju. Za otroke med četrtem in desetim letom bo uporaba postala obvezna šele s 26. oktobrom letošnjega leta.

—o—

ROJ MEDVEDOV

Znani sovjetski zgodovinar Roj Medvedov je bil znova sprejet v sovjetsko komunistično partijo. Nadzorni odbor centralnega komiteja je ugotovil, da je bil odlok, s katerim so Medvedova leta 1969 izključili iz partije, neutemeljen. Na zadnjih volitvah je bil Medvedov izvoljen v parlament.

Znamenja na nebu

■ nadaljevanje s 1. strani

vladno besedilo? Kdaj bo do vsega tega prišlo — če bo prišlo?!

— — —

Upajmo le, da ne bo treba čakati na prihodnji asteroid in njegovega še globljega približevanja naši Zemlji — kajti v tem primeru bo tudi naša globalna zaščita prišla prepozno ...!

a. b.

Ne damo se stisniti v kot

■ nadaljevanje s 1. strani

glede lokacije sinhrotrona, saj ga odločilni in pristojni dejavniki nikakor nočejo namestiti na tako imenovanem »raziskovalnem področju« pri Padričah, se pravi na območju, ki se je v naravnem pogledu začelo »kvariti« oziroma spreminjati že ob gradnji taborišča za begunce. Kaj naj pa rečemo o umetnih posegih v naravo z gradnjo naselij za prebežnike od Štivanja, vzdolž celotnega kraškega roba do Brega? Kaj naj dalje rečemo o intenzivnih in povečini urbanistično - arhitektonsko narav-

nost grozo vzbujujočih gradnjah po vseh predmestjih Trsta, zlasti pa na Rocolu in pri Katinari?

Naša slovenska narodna skupnost se mora pri vsem tem dogajanju čutiti dvakrat prizadeto: najprej zato, ker je prišla ob zemljo, in še zato, ker jo večina čedalje bolj »stiska v kot«, tako da ji že začenja manjkati zrak za dihanje.

To je tudi glavni razlog, zaradi katerega smo podprli pobudo za protestni shod v sredo, 3. t. m., na Oberdanovem trgu v Trstu.

Prejeli smo

KONFESIONALNA PRIVATNA SOLA V CELOVCU

V svoji izjavi k ustanovitvi konfesionalne privatne ljudske šole v Celovcu, na kateri bo pouk potekal v približno istem razmerju v nemščini in slovenščini, opozarja Deželni šolski svet za Koroško kot šolski urad prve stopnje, da ima tako šolo v celovškem mestnem območju za nedopustno, pri tem se sklicuje na Zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport.

K temu izjavlja Mohorjeva:

Ob predstavitvi ljudske šole Mohorjeve z nobeno besedo ni bila omenjena ustanovitev dvojezične ljudske šole po določilih manjšinskega šolskega zakona za Koroško. Tisku smo sporočili ustanovitev konfesionalne privatne ljudske šole v Celovcu, na kateri bo potekal pouk približno v istem razmerju v slovenščini in nemščini. To predvideva tudi šolski zakon, ki omogoča pouk v različnih jezikih.

Na zveznem območju deluje več privatnih ljudskih šol te vrste. Ker smo ustanovitev pravočasno tri mesece pred pričetkom šole javili in vsočasno vse zahteve in naloge, bomo jeseni izpolnili z urejenim in nemotenim delovanjem šole.

Mohorjeva v Celovcu

Zakaj je odstopil?

Po vsem svetu komentirajo odstop japonskega ministrskega predsednika Takešite. Odstop je v zvezi s škandalom »Recruit«, ki je v zadnjem letu povzročil pravi politični potres, kot ga moderna Japonska ne pomni. Kot znano, je finančna družba Recruit leta 1986 ponudila delnice vodilnim japonskim političnim in gospodarskim osebnostim, še preden so delnice prišle v prodajo na borzi. S predprodajo delnic so japonski politiki in gospodarstveniki zaslužili preko dve milijardi lir. Sodna oblast je uvedla preiskavo junija lani, ko je dnevnik »Asahi« objavil imena osebno, ki so bila zapletena v škandal. Doslej so aretirali 14 ljudi, odstopili pa so tudi trije ministri.

V Tokiu se zdaj sprašujejo, kdo bo njegov naslednik. Še do nedavnega je veljal za možnega kandidata tajnik liberalno demokratske stranke Abe, ki pa je tudi zapleten v škandal Recruit in torej ne pride več v poštev. Največ možnosti imata že priletna predstavnika večinske stranke Ito in Gotoda.

Posvet o Krasu kot naravnem bogastvu

Ekonomska fakulteta in Inštitut za politične vede tržaškega vseučilišča sta v petek, 28. aprila, priredila posvet o Krasu kot viru bogastva in družbenega razvoja. Posvet je bil dvodelen. Uvodoma je prisotne pozdravil in uokviril problematiko rektor tržaške univerze profesor Fusaroli. Jutranjim strokovnim referatom so sledili popoldanski posegi predstavnikov političnih strank in krajevnih uprav, ki so spregovorili o svojih gledanjih na zaščito Krasa. Še posebej so govorili o kraških parkih, ki naj bi jih uresničili tako na Tržaškem kot na Goriškem.

Strokovne posege so imeli Livio Poldini, Mario Prestamburgo, Maria Paola Panini in Costantino Giorgetti. Prvi je govoril o neločljivosti znanstvene in kulturne zaščite Krasa, Prestamburgo je predstavil tradicionalne kmečke dejavnosti na Krasu in jih označil kot dejanje prvenstvenega pomena pri ovrednotenju naravnih bogastev Krasa. Gospa Panini je prisotne seznanila s posegi, ki bi bili potrebni pri zaščiti kraškega okolja; kako sodobni porabniški sistem življenja lahko pogojuje in dejansko škoduje pri oblikovanju zaščite naravne lepote Krasa pa je govoril Costantino Giorgetti.

Prireditelji posveta so povabili k sodelovanju župana devinsko-nabrežinske in zgoniške občine Brezigarja ter Budina. Prvi je med drugim ugotovil, da nekatere javne ustanove, med temi tržaška občinska uprava, gledajo na Kras in Kraševce v optiki interesov mesta. Župan Budin pa je opozoril, da se nekatere politične stranke sploh niso pozanimale, zakaj Slovenci nasprotujejo lokaciji sinhrotrona pri Bazovici.

O vlogi, ki jo ima Kraška gorska skupnost zaradi svoje naravne in institucionalne specifičnosti pri zaščiti Krasa in torej tudi pri upravljanju bodočega Parka, je govoril predsednik Marino Pečenik. Dolinski župan Švab, ki je bil prav tako povabljen, je prisotne seznanil z izkušnjami svoje uprave pri zaščiti naravnih lepote in zanimivosti na področju te občine. Pokrajinski odbornik za okolje Cervesi je izrazil nujno potrebo, da bi prišlo glede načrtovanja kraškega parka do stvarnih razgovorov in do sodelovanja med vsemi občinami in drugimi ustanovami, in izrazil mnenje, da je pokrajinska uprava v prvi osebi poklicana, da upravlja bodoči kraški park, glede uresničitve katerega se v bistvu strinjajo vse politične sile na tem ozemlju.

Literarni večer v organizaciji Slavističnega društva

V SREDO, 10. t.m., V KD V TRSTU

Umetniška beseda ima toliko večjo moč, če jo ustvarjalec posreduje v živem stiku s poslušalcem. Literarni večeri niso sami sebi namen, temveč trenutek soočanja med pesnikom ali pisateljem in kulturno sredino, v kateri umetnik ustvarja in za katero piše. Duhovna vsebina je tista, ki daje osnovni ton človečnosti in najbolj prijetno je takrat, ko lahko zajamemo iz živega izvira.

Odbor Slavističnega društva si je omissil literarni večer, na katerem bi se lahko srečali z vsaj delom tistega, kar trenutno »ponuja« najzlahajnejši ustvarjalni duh na Slovenskem.

Srečanje z vidnimi slovenskimi pesniki in pisatelji pa bo tudi simbolično povezano z največ-

jim mojstrom slovenske besede Ivanom Cankarjem. Zato so organizatorji za izvedbo večera izbrali dan pisateljevega rojstva in geslo »Moje delo je slutnja zarje«, ki je po svoji vsebini še vedno nabito s pomenom, katerega aktualnost najbrž ne bo nikoli presahnila.

V Mali dvorani Kulturnega doma v Trstu, bomo imeli v sredo, 10. maja, priložnost srečati se z letošnjim Prešernovim nagrajencem Rudijem Seligom, ki je bil nedavno ponovno potrjen za predsednika Društva slovenskih pisateljev, z Danetom Zajcem, pesnikom, ki je dal svojstven pečat sodobni slovenski poeziji, z Lojzeto Kovačičem, čigar prozno delo odmeva daleč po Evropi, s Ferdodom Godino, ki vztrajno in poglobljeno že dolga desetletja riše duhovno podobo prekmurskega človeka v sodobni slovenski družbi, z Majo Vidmar in Eriko Vouk, prvovrstnima pesnicama pretresljivih ljubezenskih vsebin, in Aleksandrom Peršoljo, ki se je z zadnjo zbirko »Sanjsko mesto« povzpel na vidno mesto med primorskimi ustvarjalci. Od »naših« domačih avtorjev pa bodo nastopili Vinko Beličič, Irena Žerjal in Marko Kravos. Njihovo ustvarjalno pot spremljamo iz dneva v dan in nam je njihova pesniška podoba živo pred očmi.

Ljubljanski gostje se bodo tudi srečali z maturanti višjih srednjih šol in sicer v dopoldan-

dalje na 4. strani ■

—o—

CESTITAMO!

Med letošnjimi nagrajenci Osvobodilne fronte je tudi tržaški odvetnik, upokojeni šolnik in še vedno aktivni politični in družbeni delavec dr. Franc Škerlj. Za priznanje mu iskreno čestitamo.

Pred deželnim kongresom Ssk

■ nadaljevanje s 1. strani

izredno omejevalen in nezadovoljiv, saj ne obravnava enakopravno Slovencev v tržaški in goriški ter videmski pokrajini, poleg tega celo individualne pravice pripadnikov manjšine ozemeljsko omejuje in s tem krši določila Posebnega statuta, priloženega Londonskemu memorandumu iz leta 1954. Dalje ne upošteva gospodarskih, prostorskih in drugih vidikov manjšinske zaščite in ne govori o soudeležbi manjšine pri sprejemanju in izvajanju zaščitnih določil. Slovenska skupnost pa s temi kritiki ne zavrača dialoga z vlado, temveč od nje pričakuje, da jih upošteva in da izpolni obljubo o pravičnem zaščitnem zakonu.

Kot je poudaril deželni svetovalec Ssk Bojan Brezigar, pa je tudi jasno, da bi odbritev zakona, ki bi predvideval nižjo stopnjo zaščite od tiste, ki jo zagotavljajo Londonski memorandum in druge mednarodne pogodbe, privedla Slovensko skupnost do tega, da internacionalizira vprašanje naše zaščite.

Na tiskovni konferenci je bil govor tudi o evropskih volitvah, ki bodo 18. junija. Slovenska skupnost bo nastopala po vsej Italiji z listo manjšin in avtonomistov, ki je predstavila simbol Evrope (velik E), ki vključuje znake vseh osmih sodelujočih skupin, torej tudi »lipovo vejico« Slovenske skupnosti.

MLADINSKO MOLITVENO SREČANJE

Dne 28. aprila je potovalo skozi Trst več tisoč mladih iz številnih zahodnoevropskih držav. Namenjeni so bili na Madžarsko, kjer je v mestu Pecs bilo veliko mladinsko molitveno srečanje, ki ga prireja ekumenska skupnost iz Taizeja in je posvečeno sožitju med narodi pod geslom: Storimo, da bo Zemlja taka, da bodo mogli na njej vsi mirno živeti.

Prvega maja se je shod končal v Budimpešti. V petek zvečer je bilo molitveno bdenje v tržaški cerkvi Brezmadežnega srca Marijinega v ulici svetega Anastazija, kjer so se zbrali mladi romarji in tržaški mladinci.

—o—

LITERARNI VEČER V ORGANIZACIJI SLAVISTIČNEGA DRUŠTVA

■ nadaljevanje s 3. strani

skih urah na liceju France Prešeren; literarni večer »Moje delo je slutnja zarje« pa bo ob 20. uri v Kulturnem domu v Trstu. Pesnike in pisateljice bo predstavila prof. Marjuča Cenda.

Zadnje slovo od Dušana Furlana

V petek, 28. aprila, je bil v Šempolaju pogreb bivšega župana, časnika in bivšega partizanskega poveljnika Dušana Furlana. Od pokojnika so se poslovili župan Devina - Nabrežine Bojan Brezigar, bivši poslanec Albin Škerk, ki je govoril v imenu KPI, Vladimir Kenda, v imenu združenja ANPI, in Jože Koren, v imenu SKGZ, Primorskega dnevnika, Zveze vojnih invalidov NOV in drugih organizacij.

Župan Brezigar se je od svojega predhodnika poslovil s temi besedami.

»Šempolaj, in z njim vsa naša občinska skupnost, se danes poslavlja od enega svojih najboljših sinov. Dušan Furlan si je ta naziv zaslužil s svojim dolgoletnim delom za ideale, ki si jih je zastavil kot življenjski cilj že v otroških letih. To so ideali, za katere je živel že njegov oče, znani šempolajski učitelj Janko Furlan, vsesplošni kulturni in družbeni delavec, obenem pa tudi dober družinski oče. Nanj se je Dušan rad spominjal, ne samo na očeta, am-

pak tudi na vzornika za težko življenjsko pot.

Res je bila težka ta pot. Od otroških let sredi vojne vihre do izgnanstva, saj je fašizem ogrožal zavedno družino slovenskega učitelja, pa do narodnoosvobodilne vojne, med katero je bil težko ranjen, in do povojnih let, ko se je kljub težki invalidnosti predal političnemu in družbenemu življenju, iz katerega se ni umaknil vse do zadnjega trenutka svojega življenja.

Vendar je vso njegovo življenjsko pot, tako bogato in tako ustvarjalno, vodila izredna skromnost, kakršno redko najdemo v tako izpostavljenemu človeku. Skromnost, pa tudi veselje polno optimizma in končno dobra volja, da kot človek pomaga sočloveku v stiski. Ta njegova izredna srčna kultura, nenavadna življenjska moč je bila torej vodilo njegovemu delu, tako v narodnoosvobodilni borbi kot kasneje, po vojni, v družbenopolitičnem delu. Tiho, a zato nič manj zavzeto, je delal vsa ta dolga leta. Delal je za svoje ljudi, v občinskem svetu, kot župan, nadvse priljubljen župan, kasneje kot pokrajinski svetovalec, pa obenem ustvarjal kot časnika in se posvečal skrbi za druge borbe — invalide, ki so bili telesno morda manj prizadeti, a niso imeli tistega zagona, ki je označeval delo Dušana Furlana skozi vsa ta leta.

Danes se poslavljamo od njega tu, pred domačim spomenikom, v rodni Šempolaju, ki ga je tako zelo ljubil, pa čeprav ga je v zadnjih letih življenjska pot zanesla drugam. Poslavljamo se seveda od zavednega Slovenca, od odločnega protifašista, od odgovornega upravitelja, od vsestranskega družbenega delavca.

Poslavljamo pa se predvsem od človeka, ki mu je bil prijateljski odnos do sočloveka osnovno načelo življenja, načelo, ki ga je vedno spoštoval in se mu nikoli ni izneveril. Kot tak nam bo ostal vselej v spominu, vzor človeka, ki sam ni hotel biti nikoli vzor.

Danes nas zapušča. Odhaja tiho, kot je tiho živel. Skoraj neslišno se poslavlja od nas, kajti to je bila njegova želja. In mi jo hočemo spoštovati. Vendar ne moremo mimo ugotovitve, da mu vsi nekaj dolgujemo. Marsikaj ga je v zadnjih časih težilo. Težilo ga je dejstvo, da Slovenci kljub velikemu krvavemu davku v narodnoosvobodilni borbi še vedno čakamo na uresničitev narodnostnih pravic; težilo ga je ugotavljanje, da nam še vedno zasegajo našo zemljo, kot so jo zasegali takrat, ko je kot župan vodil to tako težko občino; težilo ga je, da je plaz zasužnolnico Franjo, izraz humanosti narodnoosvobodilne borbe, bolnico, v kateri se je sam zdravil po nemškem napadu na partijsko šolo v Cerknem. Dolgujemo mu torej odgovore na ta vprašanja, vsaj tiste, ki jih lahko sami damo. Prepričan sem, da bodo naša prizadevanja za obnovitev bolnice Franje najlepši nagrobnik, ki mu ga lahko poklonimo v spomin.

Naša obljuba, da bomo nadaljevali z njegovim delom, naj mu bo torej poslednji pozdrav: z željo, da bi mu bila lahka ta naša kraška zemlja, ki jo je tako ljubil, da je bil zanj pripravjen žrtvovati življenje.«

Izlet Ssk na Gradiščansko in na Dunaj

Devinsko nabrežinska sekcija Ssk je izkoristila praznične dneve konec aprila za štiridnevni izlet na Dunaj. Avtobus z izletniki je v soboto, 22. aprila, odpeljal proti Celovcu, kjer nas je čakal ravnatelj slovenske turistične agencije »Cartrans« Bernard Wakounig. Ta nas je nato spremljal ves čas. Po kosilu v pivovarni v Grazu smo po lepih poteh med obdelanimi njivami dospeli na Gradiščansko v Veliki Borisdorf (Oberpullendorf), kjer so nas pričakali gradiščanski Hrvati s svojo folklorno skupino Tamburice, ki so nas zabavali pozno v noč. Nudila se nam je priložnost, da smo spoznali njihovo bogato kulturno življenje, ki se je pravzaprav začelo šele pred dobrimi desetimi leti in ki je že doseglo lepo raven. Zanimivo je, da je predvsem

mladina zelo zavedna in se trudi, da bi ohranila svoje značilnosti in jezik.

Naslednji dan smo po vmesnem postanku v Železnikih (Eisenstadt) prispeli na Dunaj, kjer smo si ogledali Schoenbrunn in se nato nastanili v hotelu. V ponedeljek smo obiskali še ostale dunajske zanimivosti in smo se seveda povzpeli na Donauturn, odkoder smo uživali prekrasen pogled na velenje mesto ter končno smo se pozabavali v svetovno znanem parku Prater. Svoj dunajski obisk smo zaključili v eni lepših restavracij v Grinzingu, kjer smo lahko na svoje oči videli, kaj pomeni organizirani kmečki turizem. Lepo preurejeno kmečko poslopje, ki lahko sprejme do 500 gostov naenkrat, bi lahko bilo za zgled

dalje na 8. strani ■

TAMBURAŠKO I FOLKLORNO DRUŠTVO PINKOVAC
TAMBURIZZA UND FOLKLORE GRUPPE GÜTTENBACH

81. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Opčinah

80 let je preteklo, odkar je bila ustanovljena Hranilnica in posojilnica na Opčinah. Ustanovni občni zbor je bil 29. oktobra leta 1908, a s poslovanjem je začela meseca januarja 1909. leta. Preteklega 25. aprila je imela 81. redni občni zbor v Prosvetnem domu na Opčinah. Obračun za poslovno leto 1988 je kar se da zadovoljiv, saj so se povečale tako vloge kot celotno poslovanje in seveda tudi dobiček, ki pa se po statutu ne razdeli članom, marveč mora biti namenjen v redni in izredni rezervni sklad ter v dobrodelne in vzajemnostne namene (36. člen združnega statuta).

Poročilo upravnega sveta je podal predsednik Pavel Milič in osvetlil pogoje, v katerih je zavod deloval in izrekel posebno priznanje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k dvigu te naše denarne ustanove, še posebno pa novemu ravnatelju Klavdiju Brajniku. Ob tem pa je naglasil, da je med nami nastala občutna praznina, saj je letošnjega februarja po kratki bolezni umrl dr. Drago Gantar, ki je 16 let neprekinjeno vodil Hranilnico. »Posvetil ji je svoje najboljše moči in svoje izredne strokovne sposobnosti. V dobi njegovega ravnateljevanja se je od skromne podeželske hranilnice in posojilnice razvila v moderni denarni zavod, ki nudi vse vrste bančnih uslug in storitev...« Pri načrtih za nadaljnje delovanje pa je predsednik poudaril, da so trenutno vsa prizadevanja usmerjena v gradnjo novega sedeža, ki naj bi bil — po predvidevanjih — vseljiv v zgodnji jeseni.

Poslovni obračun za lansko poslovno leto je podrobno prikazal ravnatelj Klavdij Brajnik, poročilo Nadzornega odbora pa je podal predsednik dr. Stevo Kosmač. Nato so navzoči člani — prisotnih jih je bilo nad dve tretjini — vse predloge soglasno odobrili in pri volitvah ponovno potrdili štiri člane Upravnega sveta, ki jim je zapadel mandat. To so: S. Čok, D. Danev, K. Guštin in V. Vremec. Kot gostje pa so se občnega zbora udeležili predstavniki drugih naših denarnih zavodov in nekaterih organizacij: Adrijan Semen za Bančno sekcijo SDGZ in Tržaško kreditno banko, Danilo Lupinc za Hranilnico in posojilnico v Nabrežini, Viktor Sosič za SKD Tabor, Odo Kalan za ZSSDI, Mirko Križmančič za Pokrajinsko združenje rejcev, Vojko Kocjančič za SDGZ in drugi, ki so izrekli zahvalo za razumevanje, ki ga ima opska Hranilnica tako za splošno gospodarsko kot tudi kulturno, športno in socialno dejavnost naših ljudi na celotnem ozemlju, na katerem deluje.

(s+r)

—o—

VEČER V DSI V TRSTU

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAZENCA
v Trstu, Donizettijeva 3, vabi v ponedeljek, 8. maja, na srečanje z učitelji SLOVENSKE ZASEBNE ŠOLE V BENEČIJI. Srečanje bo v Petelinovi dvorani ob 20.30.

Obisk med Slovenci v Porabju

Harmonikarski ansambel tržaške Glasbene matice »Synthesis«, ki ga vodi Klavdij Furlan in ki šteje 22 članov, je v preteklih dneh opravil pomembno kulturno in narodnostno poslanstvo. Podal se je med Slovence na Madžarskem in tako v Porabju uresničil prvo dosedanje gostovanje kake prosvetne ali kulturne skupine iz zamejstva v Italiji med najbolj vzhodnimi slovenskimi rojaki.

Osrednja točka obiska je bil celovečerni koncert v nedeljo v Monoštru, ki je središče slovenske manjšine na Madžarskem. V mestu in okolici živi kakih 3 tisoč 500 Slovencev, v vsem Porabju in v Budimpešti, kjer je veliko izseljencev, pa računajo na kakih 5 tisoč rojakov. Obisk na koncertu je bil zelo dober, po sporedu, ki je obsegal železni repertoar ansambla Syn-

thesis 4, torej klasične, jazzovske in sodobne skladbe tujih in tudi nekaterih domačih avtorjev, pa je prišlo do družabnosti in razgovorov s številnimi predstavniki slovenskega življenja v Porabju.

Petdnevni obisk je omogočil, da so se tržaški harmonikaši seznanili s položajem porabskih Slovencev. V ta namen je bil med ogledom glavnega mesta Budimpešte prirejen tudi obisk na sedežu Demokratične zveze Južnih Slovanov, kjer je Irena Pavlič orisala problematiko Porabja. Kot urednica Slovenskega koledarja 1989, ki je pravi letopis slovenske narodnostne skupnosti na Madžarskem, je gostom podarila nekaj izvodov te pomembne publikacije, ki je pri nas vse premalo znana.

Slovenski koledar šteje 144 strani nadalje na 8. strani ■

MANIFESTACIJA V BRDIH

Slovenska kmečka zveza, samostojna stanovska organizacija slovenskih kmetov in strokovnjakov s kmetijskega področja, bo prvo obletnico obstoja in delovanja praznovala z velikim zborovanjem v Goriških Brdih, ki bo združeno s 120. obletnico briškega tabora. Obenem s Kmečko zvezo bo praznovala svojo prvo obletnico tudi Zveza slovenske kmečke mladine. Zborovanje bo v nedeljo, 14. maja, v Vipolzah, tik ob meji; potekalo pa bo na grajskem dvorišču. Prav v teh dneh delijo lepake, ki vabijo na to manifestacijo in ki kot nekakšno geslo prinašajo osnovne zahteve slovenskih kmetov. Ti se zavzemajo za enakopravnost, za svobodne volitve in za suvereno slovensko državo. V tem smislu se Slovenska kmečka zveza predstavlja kot najbolj množična slovenska alternativna organizacija. Slovenski kmetje hočejo tudi utemeljiti zavest, da družinska kmetija predstavlja temelj umnega gospodarstva in tudi samega narodnega obstoja.

Program manifestacije Slovenske kmeč-

ke zveze se bo začel s kmetijsko tribuno, na kateri bodo domači strokovnjaki govorili o zgodovini in o sedanjem položaju Goriških Brd, o njihovem kulturnem, umetniškem, duhovnem in zgodovinskem bogstvu ter o političnih, gospodarskih in socioloških vidikih sedanjega položaja. Sledilo bo sprejemanje udeležencev in gostov, ki so najavljeni od vsepovsod iz Slovenije, opoldne pa bo uradni začetek z nagovori predsednika briške podružnice Slovenske kmečke zveze Borisa Jakončiča; med drugimi bodo govorili predsednik vseslovenske organizacije Ivan Oman, predsednik mladinske organizacije Marjan Podobnik, Mihela Logar, Ivan Pučnik in drugi. Sledil bo kulturni program, pri katerem bo pel domači zbor iz Vipolž, recitirala pa bo sta člana Primorskega gledališča iz Nove Gorice. Sledila bo izvirna domislica, in sicer Odprt mikrofoni, to je javna tribuna vseh, ki bodo hoteli govoriti o sodobni kmetijski in družbeni problematiki na Slovenskem.

Posvet o slovenski prisotnosti na Goriškem

V dneh 11. in 12. maja bo v goriškem Avditoriju posvet o slovenski prisotnosti v Gorici. Pobudo zanj je dala občinska konzulta za slovensko manjšino, strokovno organizacijo pa sta prevzeli ustanovi SLORI ter ISIG (goriški sociološki inštitut). Posvet bo osvetlil kulturno, družbeno in zgodovinsko vlogo Slovencev na Goriškem in s tem prispeval k vedno večjemu poznavanju naše narodne skupnosti v širšem goriškem prostoru. Na njem bo sodelovala vrsta slovenskih in italijanskih strokovnjakov z raznih področij, zlasti pa zgodovinskega, kulturnega in socialnega.

O tem je tekla tudi beseda na eni zadnjih sej goriškega občinskega sveta, ki je moral odobriti zadevni sklep in finančno kritje s prispevkom deželne uprave. O tem je poročal novi odbornik za kulturo Agati. Občinski svet je sklep sprejel z veliko večino glasov, proti so glasovali le misovci.

S tem v zvezi naj še vsaj omenimo, da je bila v goriškem občinskem svetu zadnje čase tudi razprava o tolminskih puntarjih, ki je opozorila na našo narodno in družbeno preteklost iz začetkov 18. stoletja.

—o—

SVEČANA AKADEMIJA 15-LETNICE BALETNE ŠOLE

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Nastopajo učenci baletne šole SSG in baletni solisti SNG iz Ljubljane

V petek, 5. maja ob 20.30

ob 11. uri zaključna predstava za šole

v Kulturnem domu v Trstu

V ponedeljek, 8. maja ob 20.30

ob 11. uri zaključna predstava za šole

v Kulturnem domu v Gorici

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Beležka o dveh revijah

Z velikim barvnim balonom na naslovni strani se nam predstavlja sedma številka mladinske revije Galeb, ki izhaja že 35. leto. Urednik Alojz Abram je tudi tokrat zbral celo vrsto najrazličnejših pesmic, pravljic, zgodbic in poučnih člankov, ki vabijo šolarje k branju revije. Vse pripetke krasijo številne ilustracije, ki marsikdaj tudi nazorno pojasnjujejo vsebino objavljenih prispevkov. Več strani je na koncu namenjenih dopisom šolarjev. Tokrat se poleg domačih otrok iz Rojana, s Katinare in Proseka oglašajo številni učenci petega razreda osnovne šole »Savo Kladnik« iz Sevnice. Urednikova beležnica je posvečena 15. nagradnemu žrebanju, ki jo razpisuje revija Galeb. Kot vedno, je še posebno zanimiva priloga, ki je posvečena 100-letnici Ciril-Methodove šole v Trstu in fotografskim posnetkom, ki kažejo, kakšen je bil Trst pred 100 leti in kako zgleda danes.

Aprilska številka mesečnika »Ognjišče« se odlikuje po dinamični zasnovi in zanimivi vsebini. Revija se kar sama od sebe odpira na sredini, kjer že več let objavlja zanimive priloge. Tokrat je Silvester Čuk pripravil temeljito študijo, posvečeno Janezu Vajkardu Valvasorju in njegovemu znamenitemu delu »Slava vojvodine Kranjske«, ki je izšlo pred 300 leti. Kot znano, je to eno najpomembnejših del, ki osvetljujejo zgodovino slovenskih dežel. V originalu obsega

15 knjig, ki so vezane v štiri debele zvezke. Valvasorju in njegovemu delu je posvečena tudi slikovna priloga s podnapisi. Avtor zapisa med drugim navaja v zvezi s »Slavo vojvodine Kranjske« mnenje Antona Tomaža Linhartarja, ki je napisal, da je v »Slavi« še posebej dragoceno dejstvo, da je kranjski polihistor Valvasor poročal o običajih in navadah Kranjcev v 17. stoletju.

Zanimiv je prispevek, ki je posvečen 70-letnici teološke fakultete v Ljubljani. O delu na fakulteti se je glavni urednik Bole pogovarjal z dekanom dr. Rafkom Valenčičem. Uvodoma dekan seznanja bralce z zgodovino teološke fakultete v Ljubljani. Poudarja, da je fakulteta bila v sklopu univerze v Ljubljani že ob njeni ustanovitvi in da je ostala njen sestavni del do leta 1952, ko je bila izločena. V zadnjih časih pa se odnosi med univerzo in teološko fakulteto spet izboljšujejo. Na koncu dr. Valenčič bralcem postreže še z nekaj podatki. V letošnjem akademskem letu je na teološki fakulteti v Ljubljani in na oddelku v Mariboru vpisanih 193 študentov. »Med našimi študenti so najštevilnejši tisti, ki želijo biti škofijski duhovniki — teh je več kot polovica vseh vpisanih; potem so študentje, ki pripadajo redovnim skupnostim (moškim in ženskam); imamo pa tudi laiške študente in študentke, ki jih je zadnje čase nekaj več«.

Nekaj strani Ognjišča je posvečenih priročniku salezijanca Jožeta Bajzeka o mladinskih veroučnih skupinah s sociološkega vidika. Zanimivo je tudi poročilo o simpoziju, ki ga je v Opatiji priredila Mednarodna zveza katoliških časnikarjev na začetku marca. Poleg slovenskih katoliških časnikarjev so bili v Opatiji Poljaki, Madžari, Vzhodni Nemci, Avstrijci in Hrvati.

Zadnja naslovna stran revije, ki je posvečena novim cerkvam na Slovenskem, predstavlja v besedi in sliki cerkev Kristusa Odršenika v Novi Gorici.

Izšla je nova »Mladika«

Uvodnik je tudi tokrat posvečen aktualnostim, ki zadevajo neugodni položaj slovenske manjšine v Italiji kakor tudi razplet jugoslovanske krize. Revija nadaljuje z intervjuji, s katerimi želi bralce informirati o današnjem slovenskem trenutku in o ljudeh, ki ga sooblikujejo. Tokrat je na vrsti pisatelj in politik Matjaž Kmecl, ki odgovarja na vprašanja Zore Tavčar. Eno izmed vprašanj se nanaša na sedanjo situacijo v Jugoslaviji in na novo prebujanje slovenske nacionalne zavesti, od katere je odvisna tudi zamejska vzdržljivost. Kmecl med drugim trdi, da je za Jugoslavijo težavno to, da noče in noče prodreti prepričanje o nujnosti modernizacijskih sprememb in popolne osvoboditve človeka, njegove ustvarjalnosti in ob tem seveda tudi kritičnosti. Ves tisti politbirokratski del države, ki je doslej živel od centralizirane pomoči »nerazvitim«, bo še naprej gradil na obstoju centralne blagajne oziroma oblasti — bolj ko bo ogrožen, manj bo izbiral sredstva — prav zdaj se to dobro vidi.

Pater Marko Rupnik nadaljuje z rubriko razmišljanj o sodobnem krščanstvu, ki sega tudi

preko zamejskega prostora in zajema problematiko širšega krščanskega kulturnega sveta. V tej številki je objavljena ena izmed nagrajenih novel na zadnjem natečaju Mladike, in sicer delo z naslovom: »Hrast in trta«, ki ga je napisala Martina Legiša. V rubriki »Dokumenti« še naprej izhajajo spomini Milana Guština, Pavle Merku pa v rubriki »Svetniki v slovenskem imenoslovju«, ki izhaja kot priloga, obdela tokrat samo enega svetnika, in sicer svetega Jurija, kar je sicer razumljivo, saj je to ime zelo močno prisotno na vsem slovenskem prostoru in v dokumentih raznih dob. Začenja se ime Germanus, ki pa se je v slovenskem svetu ohranilo le v nekaterih priimkih.

Bogata in dokaj ilustrirana je tudi rubrika »Antena«, ki je lep kažipot ne samo v zamejskem kulturnem dogajanju. V rubriki »Klopotec« Jelka Cvelbar razmišlja o umetnosti; dragocena je rubrika iz slovenske publicistike, ki opozarja na zanimive članke iz slovenskih časopisov. Martin Jevnikar v že tradicionalni rubriki »Zamejska literatura« obravnava dela Miroslava Košu-

dalje na 8. strani ■

Razmišljanje ob 40-letnici klasičnega liceja

ali

**RAZBURJENJE V ELIZEJU
PRED PREMIERO »PROCES NA VRDELSKI«**

V Elizeju je sončno in prijetno, večna pomlad pač, ki jo bogovi poklanjajo zaslužnim zemljanom. Neizmerne travnike krasijo raznobarvno cvetje in slavčki razveseljujejo pravičnike z nežnimi melodijami.

Danes pa se po vseh nebesih razlega kričanje in kraljuje nemir. Nebeščani razburjeno tekajo sem ter tja in vijejo roke. Skoraj nemogoče se zdi, da je bila ta še včeraj mirna, idilična pokrajina. Zakaj pa vse to razburjenje?

»K-kaj še ne veš?« razburjeno jeclja Demosten. »Tisti pokvarjeni štu-študentje nas kličejo na zagovor na Vr-Vrdelsko cesto!«

»Nemogoče!« Cezarju kar srši perjanica nad čelado: »Jaz, na sodišče! Ne grem in ne grem!« Sapfo vsa razburjena teka in kriči, deklice spremljevalke pa ji zaskrbeljeno sledijo. Zaman skušajo bogovi pomiriti razjarjene antične pesnike in pisatelje.

Samo Diogen še stoično leži v svojem sodu in takole modruje: »Kakšna mladina! Še pred štiridesetimi leti se je oni mali narod, Slovenci — tako se imenujejo, boril, da bi dobil klasično gimnazijo. Hoteli so spoznati lepote grške in latinske literature, si odpreti široko kulturno obzorje ... in Zevs je rekel: v redu, fiat gymnasium! Kakšne ljudi, kakšne intelektualce so zgnetli tam, v starem mestu in potem na Vrdelski cesti: pesnike, pisatelje, glasbenike in še bi lahko našteval. Pa si ta nesramna mladina po štiridesetih letih, kar uživa in spoznava naše zaklade, pripravi — proces! No, saj ne rečem, včasih smo res nekoliko zahtevni. Prevodi niso mačje solze, a koliko zadoščanja dajejo dijakom! Nekateri pa se poleg tega iz ubogih klasikov še norčujejo, češ, med tistimi preparacijami in gorami slovarjev boste še zaplesneli! (ironično) Danes je potrebna informatika, matematika, programiranje, tista antika pa je kot staro kljuse, ki ne more več vleči voza. Nesramneži! Na onem svetu ni več spoštovanja za prave vrednote. Kaj misliš, pujs s kapico na glavi, koliko bo trajala tista tvoja informatika? Leto ali dve, pa bodo novi programi, nove iznajdbe, nove komplikacije: to nima prave duše, dragec, to ni večno kakor mi. Poleg tega vas je napredek pripeljal do roba propada. Kje danes še omenjate pojem *καλαγαδία*? Kaj? Da v teh »razpadajočih in zavozlanih periodah« ne vidiš nič vzvišenega, duševnega ali trajnega?! (se važi) No, no, ne rečem, to ni za vse! ...«

Proslava štiridesetletnice Slovenske klasične gimnazije v Trstu bo v soboto, 6. t.m., ob 20. uri v Kulturnem domu v Trstu.

»Tiho, sicer ...«, zagrmí Zevs, naveličan jamranja in zmerjanja nebeščanov. »Saj so ti današnji klasiki kar v redu. Ne pripravljajo vam samo procesa! Prepričan sem, da so ponosni na svojo šolo: štiridesetletnico bodo proslavili tudi z glasbo, petjem, športnim tekmovanjem ...« Homer si

dalje na 8. strani ■

Sodobno kmetijstvo

Novosti pri podlagah za sadno drevje

V množici ekoloških dejavnikov, ki vplivajo na uspešno pridelovanje sadja, je podlaga na vidnem mestu: sadno drevesce, vzgojeno s cepljenjem na ustrezno podlago, pomeni umetno skupnost, sestavljeno iz podlage, žlahtne sorte in rastišča, na katerem raste. Življenjska sposobnost take skupnosti je torej odvisna od medsebojnega vpliva podlage in sorte in njune prilagojenosti na ekološke in ekonomske razmere. Čimbolj je ta kombinacija harmonična, se pravi čimbolj je podlaga prilagojena talnim in podnebnim razmeram rastišča in sistemu gojenja, tembolj bo sadno drevo uspevalo in obrodilo.

Vpliv podlage na žlahtno sorto je pri različnih sortah in vrstah različno izražen. Pomemben je vpliv podlage na bujnost drevesa, kajti z izborom različno bujnih podlag lahko glede na različno bujne sorte določimo različne razdalje sajenja ter oblik krone. Najpomembnejši je vpliv na zgodnejši začetek rodnosti, na redno in visoko rodnost, na odpornost za boleznimi in škodljivce kot tudi na kakovost plodov, predvsem na debelino in obarvanost. Kjer so slabše razmere za gojenje sadja, lahko izberemo podlago, ki so odporneše za mraz; vzgojene so tudi že take podlage.

Nekatere najnovejše selekcije ali križanci podlag za jabolane, hruške, breskve, višnje in slive so prestale vse preizkušnje. So pa tudi pomanjkljivosti. Najbolj razširjena podlaga M 9 je v rodovitnejših zemljah in v kombinaciji z bujnimi sortami še prebujna. Veliko so pričakovali od M 27, ki je šibkejša od M 9, vendar se marsikje ni obnesla. Pri M 9 slabo razvit korenin-

ski sistem in drevo rabita oporo vso življenjsko dobo, poleg tega pa je M 9 občutljiva za zimsko pozebo. M 26 ima močnejši koreninski sistem, se bolj učvrsti v zemljo in je bujnejša, obe sta občutljivi za gnojivo ter krvavo uš. M 106 pa je občutljiva za gnilobo koreninskega vratu. Zaradi teh in podobnih pomanjkljivosti so v raznih deželah vzgojili svojim ekološkim razmeram prilagojene podlage, katere še niso v proizvodnji.

Pri hruškah dosežemo šibkejšo rast s cepljenjem na kutino, ki so jo selekcionirali v Veliki Britaniji v tipe A, B, C, D, E, F, G. Najbolj skladen z žlahtnimi sortami je tip A, ki ga razmnožujejo vegetativno z grebeničenjem in iz potaknjenic in ima oznako MA. Novejše selekcije so iz Francije kutina BA 29, ki je bolj skladna s hruškovimi sortami kot MA, kutina SYDO in še kloni in križanci novejšega datuma. Za šibkejšo rast od navedenih uporabljajo v Belgiji vzgojeno kutino ADAMS in brezvirusni klon iz East Mallinga. Tudi v Italiji, Nemčiji, ZDA in Kanadi so pri vzgoji novih podlag zasledovali zmanjšanje rasti, skladnost s hruškovimi sortami, odpornost za klorozo, mraz, za hrušev ožig ali ognjevko in zgodnjo rodnost.

Pri breskvah je značilno, da so kljub številnim vzgojenim novim podlagam prav te manj razširjene v proizvodnji in prevladuje kot podlaga breskov sajeneč. V ZDA in Kanadi so vzgojili s selekcijo breskve podlage, odporne za mraz.

V Franciji in Italiji so vzgojili razne izboljšane selekcije breskev ter vrsto tipov sliv in križancev sliv z mandljem. Slivove

podlage so šibkejše rasti, odporne proti klorozii in uspevajo tudi v težkih in vlažnih tleh. Najbolj razširjene so v proizvodnji selekciji slive julijanke San Julien, slive Damas GF 1869, GF 6552, GF 677. Potekajo dela za izboljšanje nekaterih lastnosti novih klonov iz ZDA Hansen, iz Italije, Francije in drugih držav.

Novejša šibko rastoča podlaga za slive je v Angliji vzgojena PIXY. Vzgojo šibkih podlag odpornih za težka tla in kalcijevo klorozo raziskujejo še v ZDA, Franciji, Švici in v Bosni.

Če ne bodo vzgojili šibkejše podlage od vegetativno razmnoženih klonov češnje kot je F 121, rešetljike ali višnje, bo plantazna proizvodnja češenj in višenj skoraj nemogoča. Na teh podlagah so drevesa previsoka in prepozno zarodijo zaradi česar je proizvodnja neekonomična.

Z. T.

—0—

EVROPSKI REKORD?

V Benetkah so finančni stražniki pred dnevi zasegli več kot 10 ton hašiša, kar verjetno predstavlja evropski rekord vseh časov. Sumljivi tovor so odkrili na jugoslovanski ladji Buzet, po ugotovitvi izvedencev pa prihaja hašiš iz Pakistana. Nemudoma so uvedli preiskavo na mednarodni ravni, da bi ugotovili, kdo so organizatorji tega podviga, ki so ga po tržni vrednosti ocenili na preko deset milijard lir.

NEMŠKA KNJIGA ŠKOFA GRMIČA

Pri založbi Drava v Celovcu je pred kratkim izšla knjiga msgr. dr. Vekoslava Grmiča »Christendom und Socialismus« — »Krščanstvo in socializem«. V knjigi je škof Grmič izbral nekaj svojih predavanj, ki jih je imel v raznih evropskih teoloških središčih. Predaval je v Švici, Nemčiji, Avstriji in na Švedskem.

STANKO ŽERJAL

»Spet kliče nas venčani maj...«

S to pesmijo kristjani pojemo češčenje majniški Kraljici ob šmarničnih pobožnostih, ki so v tradiciji Srednje Evrope že skoraj stopetdeset let. Ti dnevi so kaj primerni, da se v objavljalništvu spomnimo nenavadnih, presenetljivih, naravno nerazložljivih pojavov, ki naj bi jim bila protagonistin prav nebeška Gospa, Preblažena Devica Marija. Slišati je o njenih ponovnih prikazovanjih v raznih deželah ali ponekod o oživljanju in solzenju kake nje, plastične ali tudi le slikane podobe. Da se prikazuje tu in tam izbranim osebam, otrokom obeh spolov, odraslim prav tako obeh spolov, običajno ljudem iz nižjih slojev, zraven njih posamič tudi mnogim drugim mimoidočim, ... da se javlja še z dodatnimi znamenji ... da marsikje ozdravlja bolnike, če prosijo, spreobrača neverne, govori vidcem, po njih za vse človeštvo kaj sporoča, priporoča in kliče k spreobrnjenju, k spoštovanju evangeljskih zapovedi, k molitvi in pokori, svari pred lahkomišelnostjo in grehom, vabi k miru in ljubezni, opozarja na nevarnost božjih kazni zaradi grešnosti sedanjega sveta.

Ne obstaja samo Medjugorje s svojimi izrednostmi; Medjugorje je le vrhunski pojav sredi številnih drugih podobnih in je najbolj odmevno po svetu. Zraven Medjugorja imamo v vsej povojni dobi vrsto še drugih podobnih slučajev, ki dramijo tudi manj verne in celo neverne k pozornosti, naj bo ta sramežljiva ali pa očitna.

Pred seboj imam v italijanskem prevodu svežo knjigo teološkega veščaka in odličnega poznavalca nekdanjih in sodobnih obiskov najvišje Nebeščanke na tleh te naše solzne doline. To je francoski duhovnik René Laurentin, doktor teologije in doktor literarnih veščin. Knjiga ima v izvirniku okoren naslov »Množitev prikazovanj Device v naših dneh«, medtem ko se italijanski prevod predstavlja z naslovom »Prikazovanja Device se množijo«. Po slovensko bi mogli še najbolj pripravno izraziti vsebino knjige z banalno besedo: »Poplava Marijinih prikazovanj«. Pisec opisuje, kar in kolikor je mogel nabrati iz avtentičnih virov in še največ iz osebnih obiskov širom sveta. Marijinih obiskov na Zemlji je prepolno zlasti naše desetletje.

Samo za to dobo povzemam iz Laurentinove knjige seznam — in dodajam še kaj svojega.

Večkratni Marijini obiski s prikazovanjem, govorjenjem in z raznimi znamenji so ugotovljeni v naslednjih deželah:

Venezuela (vas Finca Betania pri vasi Cua od l. 1976 do 1984); Nikaragua (kraj Cuapa od 8. maja do 13. oktobra 1980); Mexiko (kraj Terrablanca 1986 - 1987); Argentina (kraj San Nicolas blizu Buenos Aires-a 1983-1987); Rwanda v Afriki (kraj Kibeho 1981-1983, redkeje še pozneje); Egipt (najprej v kraju Zeitoun l. 1968, potem pa Shoubra pri mestu Kairo od l. 1983 dalje in pogosteje od l. 1986); Sirija (kraj Soufanieh pri mestu Damask 1982-1987); Španija (kraj Escorial 5 km od Madrida, 1980 in nadaljnja leta); Italija (kraj Olivetto Citra blizu Salerno 1985-1986 ali še dalje); Italija (Schio pri Vicenzi 1985-1988, morda še dalje); Italija (ime kraja se po volji škofa drži v tajnosti, prikazanja 11-letni deklici skoraj vsak dan od 20.3.1987 dalje); Japonska (kraj Akita — izgovori: 'Ak'ta, oživljeni kip BDM, iz njega solzenje, znojenje in cvetlična vonjava, čudežno ozdravljenje vidkinje ter govorjenje v notranjost duše vidkinji od 1973 do 1982); Koreja (kraj Naju, oživljeni kip BDM, solzenje normalne vodene tekočine in solzenje krvi, govorjenje po notranjem glasu,

RAZMIŠLJANJE OB 40-LETNICI KLASIČNEGA LICEJA

■ nadaljevanje s 6. strani

pogledi brado: »Že prav, saj mislim, da duh klasičnega še ni zamrl, tam na Vrdelski cesti. Nekateri dijaki se še navdušujejo nad nami, odpustiti pa bi jim morali že zato, ker se z nami ukvarjajo že štirideset let. Dolgo pot so prehodili z nami in veliko smo jim dali, oni pa nam v zameno spoštovanje in pozornost.«

»Ne, ne, ne bodo se izmazali kar tako, brez posledic! Moj jezik so grajali (jokaje) moje Georgike in Bukolike, moje nežne verze ...«, toži Vergil. »Molči, cmera! Kaj pa bi moral reči jaz, ki sem svoje spise, nad katerimi gospodiči tožijo, pisal »inter tela volantia?« je hud Cezar. »In jaz? O meni, deseti muzi, se sprašujejo, ali sem sploh lepal!«

»Mir!« je zakričal Diogen in prekinil prerekanje, ki bi med jezičnimi nebeščani verjetno še dolgo trajalo. »Po predstavi je zakuska.« »No, če je tako ...« »Naj jim bo za tokrat, ker je njihovo geslo MENS SANA IN CORPORE SANO ...«, so se raznežili nebeščani in začeli pripravljati kovčke za odhod.

»Ne, brez vsake kazni pa ne bo šlo. Predlagam, naj bi Anonimus Carsicus, ki je proces spisal, za kazen imel na proslavi govor. Se strinjate?« je pogovor zaključil Cezar. »Seveda, seveda!« so enoglasno pritrdili nebeščani. Sedaj pa so verjetno že na poti proti Trstu, da z dijaki in z vsemi ljubitelji klasičnega proslavijo štiridesetletnico šole, kateri slovenski Trst veliko dolguje in ki še danes dokazuje, da latinščina in grščina nista še za v ropotarnico niti na pragu 21. stoletja.

Barbara Zlobec

Beri - širi - podpiraj "NOVI LIST"

vidkinji se pojavijo stigme na rokah za več mesecev in ponovno, od 30. junija 1985, vsaj do 1987 ali še naprej); Libanon (kraj ni objavljen, videnja in sporočila od 28. marca 1984 dalje; v drugem kraju Libanona še druga prikazovanja v preiskavi); Ukrajina v Sovjetski zvezi (kraj v francoskem in italijanskem zapisu Gruscevo (po ukrajinsko Hrousciv), oboje najbrž zapadnjaška transkripcija imen Hruščev po rusko in Hruščiv po ukrajinsko, od 26. aprila 1987 do nastopa policije in zaplembe 65 tisoč rubljev milodarov — in zopet 13. maja 1987 na televizorjih med programom krajevnih oddaj).

To so le najbolj znani in zadostno preiskani ter po vsebini in pozitivnih sadovih vidno nesporni primeri. Apostolski sedež v Rimu ima nad dvesto obvestil o nadnaravnih prikazanjih po svetu. Pisec knjige Laurentin omenja še vrsto spornih ali zadušenih primerov n. pr. v evropskih krajih kot so Amsterdam, Balestrino, Bouchard, Garabandal, San Damiano, Kerizinen, Panablanca v Čileju, Split, Gala pri Sinju — in na koncu se, sicer prijateljsko, obreme od znanega harizmatika duhovnika Štefana Gobi, voditelja Marijanskega duhovniškega gibanja. Ta že od leta 1973 preiema po notranjem glasu sporočila Matere Božje. Ker Gobi je dobro poznan, Laurentinovi pomislekov ne sprejmem (četrav mu priznavam strokovnost in objektivnost in

IZLET SSK NA GRADIŠČANSKO IN NA DUNAJ

■ nadaljevanje s 4. strani

predvsem našim oblastem, kako je treba podpirati turistične dejavnosti in na tak način omogočiti kmetom, da pridejo do spodobnega zaslužka, ne da bi opuščali svoje tradicionalne dejavnosti.

Na poti domov smo se ustavili v Celovcu ob obnovljenem Minimundusu, da smo lahko vsaj v miniaturi občudovali glavne svetovne zanimivosti.

Tudi ta tradicionalni spomladanski izlet devinsko nabrežinske sekcije SSK je brez dvoma dobro uspel v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev. Videli smo zanimive, za marsikoga nove kraje, poleg tega pa smo se seznanili z našimi »bratranci« Hrvati in z njihovimi uspehi ter težavami na trdi poti narodnega osveščanja. Škoda bi bilo, da bi take pobude opustili, saj so koristne, da se tudi med seboj spoznamo v tem času, ko vsak hodi egoistično po svoje in ni priložnosti, da si več dni skupaj z rojaki, kjer lahko v veseli družbi zapoješ našo pesem ali popiješ kozarček po stari slovenski navadi.

n k

PRVA ARHEOLOŠKA SLED

Pri pripravljanih delih za izgradnjo novega italijanskega otroškega vrtca v Kopru so našli na ostanke srednjeveškega koprškega obzidja iz 15. stoletja. Zaradi tega bodo morali verjetno premakniti lokacijo nove gradnje in 15. maja, na občinski praznik, ne bodo mogli položiti temeljnega kamna novega vrtca. To je vsekako prva arheološka sled po nekdanjem obzidju.

OBISK MED SLOVENC V PORABJU

■ nadaljevanje s 6. strani

koliko manjšega formata in je bogato ilustriran z dokumentarnimi fotografijami. V njem je vrsta prispevkov o problemih, s katerimi se spopada slovenska manjšina v Porabju, predstavljeni pa so tudi porabski izseljenci v Budimpešti, Szombathelyju in drugod po državi. Veliko je člankov o posameznih krajih in ljudeh, o društvi in šolskem pouku. Sklepni del je posebej posvečen mlademu rodu. Manjšinska vzajemnost se kaže v tem, da sta objavljena članka o položaju koroških Slovencev in o položaju gradiščanskih Hrvatov na Madžarskem. Nekaj člankov je napisanih v porabski pogovorni slovenščini oziroma v tamkajšnjem narečju.

IZŠLA JE NOVA »MLADIKA«

■ nadaljevanje s 6. strani

te, Janka Ferka in Karla Rakovca. Isti avtor se spominja 50-letnice Leva Detele. Revija dopolnjuje vrsta poročil in kritik ter zapisov politične in kulturne narave. Posebno pozornost bi zaslužila mladinska priloga RAST, ki je dosegla že 49. številko. Med drugim prinaša poročilo o obisku pri manjšincih v Friziji ter pričevanje o prijateljstvu med Italijani in Slovenci.

PREDSTAVILI SO KNJIGO O HRASTOV LJAH

V ponedeljek, 24. aprila, so v hrastovski cerkvi predstavniki založbe »Družina« iz Ljubljane, ob prisotnosti avtorjev, umetnostnega zgodovinarja Marijana Zadnikarja in fotografa Marjana Smerkeja, predstavili knjigo o zgodovinskih in likovnih zanimivostih hrastovske cerkve. O tej knjigi smo obširneje poročali v prejšnji številki našega lista.

imam o njem tudi iz osebnega srečanja najboljši vtis).

René Laurentin v svoji knjigi nekje priznava, da pozna še druga prikazanja na Vzhodu in piše dobesedno tole:

»... so še druga prikazanja na Vzhodu. Toda kadar prejmem poročilo, je to pod pečatom največje tajnosti in pod izrečnim pogojem, da ne smem izustiti ničesar o tem, niti ne imena dežele, kjer se dogaja. Bilo bi preveč nevarno za posameznike in za one majčkene skupine, ki so deležni pojavov. Prišel bo dan, ko bodo razkrita čudesa iz tistih katakomb. Potrebno bi bilo, da bi čudežno spreobrnjenje cesarja Konstantina doseglo tudi Gorbačeva in njegove prijatelje. Seveda je bil Konstantin absolutistični vladar (rimski), medtem ko je Gorbačev le izraz nesprenljivega aparata, katerega moč je trdno v sedlu ... Fatimska prikazanja so naznanjala spreobrnjenje Rusije in slišali smo malo deklico R. (mišljena je ona italijanska vidkinja, ki jo župnik in škof držita diskretno v tajnosti, pač zato, da bo imela mir in da je ne bi nadlegovale množice romarjev, kakor se to dogaja ne le v Medjugorju, ampak po vseh prikazanjih krajih, navedenih v tem spisu.). Ta enajstletna italijanska deklica je namreč prejela od nebeške obiskovalke take odgovor: »Rusija ne bo mogla nuditi odpora moji moči in jaz ji bom dala zažareti v luči mojega Brezmadežnega Srca.« Mor-

da je to spet novo fatimsko sporočilo kakor ono, ki so ga slišali vidci v Medjugorju: »Rusija bo dežela, kjer mi bodo izkazovali največ čiščenja.«

O nobenem primeru med naštetimi pa ta francoski raziskovalec ne pove, da bi imel kake šarlatanske epigone.

Pogosto je slišati vprašanja: »Zakaj ta in tako številna prikazovanja? Kaj nam hoče Mati Božja povedati s temi tako intenzivnimi obiski in znamenji in čudeži in sporočili? Tako so vprašali že vidci v Medjugorju. Nebeška Gospa je odgovorila: »Prikazati bi se hotela tudi v vsaki hiši posebej, če bi to kaj koristilo za spreobrnjenje ...«

Vendar bi mogli tudi z zdravo človeško modrostjo še mnogo reči v »razsvetljenju nevernikov«. O tem pa je treba več prostora in objavjalništvu in več časa in truda in sredstev za nadaljnje razpravljanje. V ta namen bi bilo tudi izredno koristno prevesti Laurentinovo knjigo v slovenščino. Medtem ko imajo drugi, seveda veliki narodi že obilo literature o Medjugorju, nimamo Slovenci skoraj nič. Medtem ko se po vsej Evropi izoblikovale številne molitvene skupine harizmatikov in neharizmatikov — v duhu Medjugorja, v duhu katoliških pentekostalcev itd., smo Slovenci precej zadaj; zlasti Slovenci v Italiji kolovratimo še precej po starih kolesnicah pastorale za mladino in starino.